

REPUBLIKA NA PODŠÁLKU

Kasa pod sklem

Povídka pana Radima Kafánka

Paní Marie přinesla do Kavárny Kolibri dřevěnou pokladničku po svém otci. Nad víkem měla nově přišroubované sklo a pod ním červené kladívko. Na cedulce stálo: **ROZBIJTE PŘI ZHORŠENÉ BEZPEČNOSTNÍ SITUACI.**

„Co je uvnitř?“ zeptal se pan Radim.

„Peníze na střechu,“ odpověděla Marie. „A možná na obranu střechy. Podle toho, kdo bude držet kladívko.“

Pan Josef obešel pokladničku jako revizní technik rodinného rozpočtu. „Kdo rozhodne, že se situace zhoršila?“

Marie ukázala na malý papírek. „Rodinná bezpečnostní rada. Já, kdo kasu spravuji, a bratranec, který mi vždycky odsouhlasí, že mám pravdu.“

Na stole leželo prezidentské veto změn rozpočtových zákonů. Prezident zákon vrátil Sněmovně kvůli obavám z hlubších deficitů a slabší parlamentní kontroly. Jedno ustanovení by vládě v určitých situacích dovolilo překročit schválené výdaje až o deset procent. Při zhoršené bezpečnostní situaci by stačil návrh Bezpečnostní rady státu. Josef si nasadil brýle. „Deset procent státního rozpočtu není nouzová stokoruna za instalatéra. To je kladívko, které už má vlastní rozpočet.“

„Když hoří, také nesvoláváte domovní schůzi,“ namítla Marie. „Nejdřív koupíte hadici.“

Pan Radim přikývl. „A když nehoří?“

„Tak tiskový odbor vysvětlí, že kouř byl strategický.“

Marie nalila kávu do tří hrnků. Jednu odměrku nechala stranou jako rezervu. „Rychlost při skutečném ohrožení je rozumná. Jen bych chtěla vědět, zda po rozbití skla někdo spočítá střepy.“

KASA POD SKLEM · DOKONČENÍ

V zákoně byly i další otvory. Vybrané stavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury by se mohly ocitnout mimo výdajové rámce. Prezident upozornil, že dopad takové výjimky dnes nelze spolehlivě vyčíslit.

Josef zvedl pokladničku proti světlu. „Výdaje mimo rámec. To je obraz, který se nevešel do zdi, a proto jsme odstranili zeď.“

„Vláda říká, že bez pružnějších pravidel nepůjde rychle zaplatit obranu a potřebné investice,“ připomněla Marie. „To není malichernost.“

„Není,“ řekl pan Radim. „Otázka není, zda stát smí v nebezpečí sáhnout do rezervy. Otázka je, kdo musí vidět ruku.“

Změny by také oslabily některé dosavadní kontrolní postupy. U rozpočtů několika nezávislých institucí by už nebyl nutný souhlas sněmovního rozpočtového výboru se změnami návrhu. Čtvrtletní zprávy o plnění státního rozpočtu by se výboru přestaly předkládat.

Marie sundala ze skla prach. „Můj otec vedl účty v linkovaném sešitě. Když něco mimořádně utratil, napsal to červeně.“

„Dnešní stát je modernější,“ řekl Josef. „Sešit zruší, červenou pastelku označí za administrativní zátěž a mimořádný výdaj pojmenuje flexibilita.“

Sněmovna má o vetu hlasovat 25. srpna. Vládní koalice oznámila, že prezidenta přehlasuje. Zatím se tak nestalo.

Pan Radim vzal kladívko, ale nerozbil sklo. Položil je doprostřed stolu, aby na ně viděli všichni.

„Republika někdy potřebuje jednat rychle,“ řekl. „Právě proto musí pomalu a přesně určit, kdo potom otevře účet.“

Marie zamkla pokladničku a klíč nechala vedle ní.

Nouzový východ z rozpočtu může zachránit dům. Bez viditelné kliky zvenčí se z něj ale snadno stane zadní vchod do státní pokladny.